

Történet | A városrész Szent Imre herceg halálának 900. évfordulóján (1938) A ciszterci rend – amely 1143-ban alapította első magyarországi monostort –

iskolát, és kezdett hozzá egy új plébánia megszervezéséhez, amelynek működése 1923 óta folyamatos. A rend felkérésére **Wälder** Gyula műépítész három épületből álló, nagyszabású neobarokk együttest tervezett. Először a szomszédos gimnázium (1929), majd a templom (felszentelésének dátuma 1938. november 5.) épült fel a rendház tömbje azonban a háború, majd a kommunista hatalomátvétel miatt már nem valósulhatott meg. A rendek erőszakos feloszlatásával (1951) a plébánia az egyházmegye kezelésébe került, a ciszterciek csak a rendszerváltozáskor, 1989. augusztus 1-től térhettek vissza egykor tulajdonukba.

Az oltárkép két oldalán Árpád-házi szentjeink fából faragott, aranyozott szobrai – Szent Margit, Szent László Szent István és Szent Erzsébet – Markup Béla szobrászművész műhelyéből.
A bal oldali hajóban elől, a **szentségőrző** oltáron látható Jézus Szíve-kép [1], Kontuly Béla festménye. Tovább lépve Szent Anna [2] és Szent István [3] oltára következik (készítette Tóth Gyula), mellette Molnár-C. Pál festménye Assisi Szent Ferencről.
A jobb oldali hajóban a **Szent Bernát**-oltáron [12] őrizzük Szent Imre ereklyéjét – a díszes foglalat Megyer Meyer Antal iparművész remeke. A kép Takács István festménye. A következő oltár [11] **Szent Gellért** püspökének – Szent Imre nevelőjének – római római katolikus templomának (Hegyeshalom) kápolnájában található Szent Gellért ünnepi szobra.

pök – Szent Imre nevelője – vértanúhalálát ábrázolja (Ungváry Sándor kézjegye), kétoldalt Szent György és Szent Márton alakja. Végül a Szentlélek pünkösdi kiáradását és az apostolok portréit (Takács István műve) láthatjuk [10]. Mellette Feszty Masa Szt. Rita képének másolata. A faragott szobrokat – Szűz Mária [9], Kis Szent Teréz [7] Szent József [1] és Páduai Szent Antal [6] alakiát – Varga Ferenc készítette.

Az előcsarnokban Kisfaludy Strobl Zsigmond Szent Imre-szobrának gipszmásolata áll [8]. Az innen nyíló, 2013-ban felszentelt kápolna [5] a szegények orvosáról, Boldog **Batthyány-Strattmann** Lászlóról kapta nevét. Az égetett, zománcozott zsolnai majolikából készült **keresztút** – Orbán Antal szobrászművész alkotása – az

épület különleges ékessége. Az erdélyi templomokra emlékeztető színes, virágdíszes, kazettás **mennyezet** a tervező egyedülálló gesztusa. A nyolc ívbe rendezett felület a nyolc boldogságot idézi, burjánzó kertjében a négy evangélista nevét és a Szentlélek galamb alakjában fénymű sugarait is megjeleníti. Az első – az **Angster**-cég által kivitelezett – orgona a háború során fájdalmas sebeket kapott, melyeket a nehéz időkben csak töredékes eredménnyel sikerült begyógyítani. A 2000-es évek elején a plébánia új hangszer építése mellett döntött. Egyelőre a redőny- és a pozitívmű zeng, de igényes és szép hangja most is betölti a teret. A műemlék orgonaház terve szintén Wälder munkája, melynek festését és aranyozását Thén József mester végezte.

A templom két ízben, először az 1970-es években, majd 2019–2020-ben újult meg teljesen. **Laus Deo!**

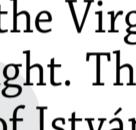
THE CISTERCIAN CHURCH OF SAINT EMERIC

History | Consecrated on 5th November 1938, the Church of St. Emeric was built by the Cistercians, a monastic order that established itself in Hungary in 1142. It stands in the City of St. Emeric (Szentimreváros), the Budapest district named after the son of St. Stephen, Hungary's first king in 1931, on the 900th anniversary of his birth. The church is built in the Gothic style, established in the 13th century.

of his death. By that time, the Order of Cistercians had already established a school (1912) and a new parish (1923) in the area, and commissioned the architect Gyula **Wälder** to design a large neo-baroque complex of a school, a church and a monastery. The high school (to the left of the present-day church) was completed in 1929, followed by the church in 1938. The building of the monastery, however, was postponed because of World War II.

1929, followed by the church in 1930. The building of the monastery, however, was postponed because of World War II, and had to be abandoned completely after the Communist takeover. In 1951 the government dissolved all monastic orders in Hungary, and the church was taken over by the local diocese. The Cistercians could only return on 1st August 1989.

The high altar features two paintings, the larger of which depicts the apparition of **St. Emeric**, with Bishop St. Gellert, his tutor holding the lantern of everlasting

At the base of the altar, the four gilded wooden statues represent Hungarian saints: Margaret, King Ladislaus, King Stephen and Elisabeth. The statues are from the workshop of Béla Markup. In the left aisle, the front altar houses the **Tabernacle**. The painting above depicts the Sacred Heart of Jesus [1], the work of Béla Kontuly. The side altar, created by Gyula Tóth, is dedicated to St. Anne [2] and St. Stephen [3]. Next to it is the painting of St. Francis of Assisi by Pál C. Molnár. The front altar in the right aisle is dedicated **St. Bernard** [12] and holds the relics of St. Emeric. The ornate housing is the work of Megyer-Meyer Antal, the altarpiece was painted by István Takács. The side altar [11] shows the martyrdom of Bishop **St. Gellert**, the tutor of St. Emeric (attributed to Sándor Ungváry), flanked by the statues of St. George and St. Martin. The paintings of the last side altar on the right depict the descent of the Holy Spirit at Pentecost and the Apostles [10] (by István Takács). The painting next to the altar is a copy of Masa Feszty's depiction of St. Rita. The carved statues of the Virgin Mary [9], St. Therese of Lisieux [7], St. Joseph [4] and St. Anthony of Padua [6] are the works of Ferenc Varga. Standing in the entrance porch, the statue of St. Emeric [8] is a plaster cast copy of the original by Zsigmond

Strattmann, known as „the doctor of the poor”. The chapel was consecrated in 2013. The pillars in the aisles feature the **Stations of the Cross**, a unique set of high-reliefs by sculptor Antal Orbán, made from glazed maiolica finished in the Zsolnay factory of Pécs. The painted **coffered ceiling** featuring colourful floral patterns is an architectural reference to Transylvanian churches. The patterns are arranged into eight distinct circles, representing the eight blessings. Hidden

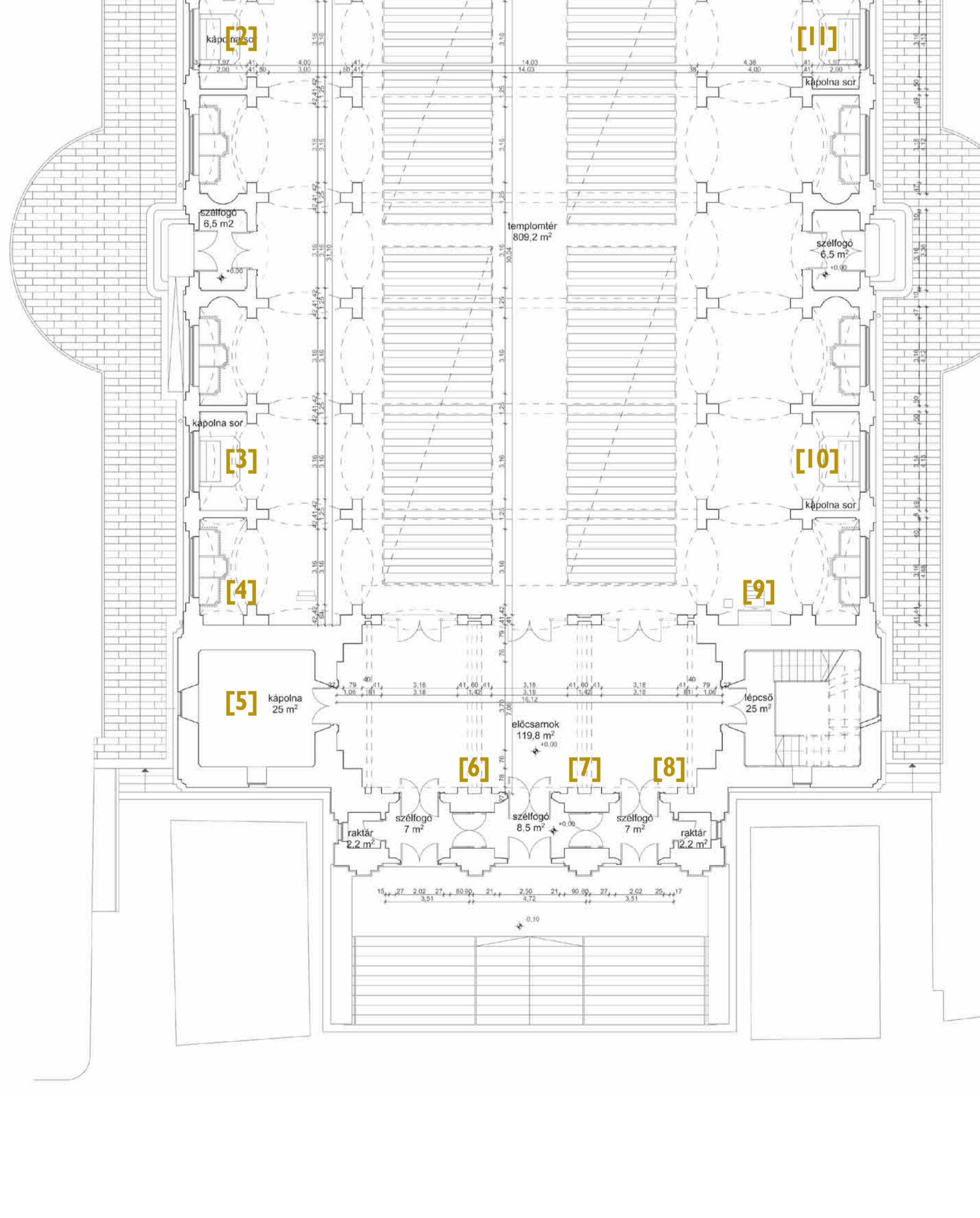
among the exuberant flowers are the names of the four Evangelists and a dove symbolising the Holy Spirit. The original **organ**, manufactured by the Hungarian Angster company was badly damaged during World War II. Although it was restored to working order, the beauty of its sound was lost forever. In the early 2000s the Parish opted for a brand new organ, which is being manufactured in several stages. So far only the swell and

The church was first renovated in the 1970s and underwent a complete refurbishment in the years 2019–2020.
Praise be to God!

An architectural cross-section diagram of a brick wall. The wall is composed of multiple layers of horizontal bricks. A central rectangular opening is shown, featuring a stepped or recessed base. On either side of this opening, there are two smaller, square-like structures, possibly niches or decorative elements. The overall height of the wall is indicated by a vertical dimension line.

The image shows a detailed architectural floor plan of a church building. The plan includes various rooms such as a sacristy (sekretye) of 30,1 m², a sacristy (szentély) of 99,7 m², and a lecture hall (hittanterem) of 30,1 m². The plan also features a central nave and side aisles. On either side of the plan are vertical sections of a brick wall, showing the thickness and the pattern of the masonry.

An architectural floor plan of a building section. The plan shows a series of rooms and a central corridor. Key dimensions are indicated: a height of 3.16 meters at the top left, a width of 4.62 meters at the bottom left, and a height of 3.16 meters at the top right. A vertical dimension of 4.33 meters is shown on the far right. A horizontal dimension of 10.00 meters is indicated along the bottom center. A vertical level line labeled '+0.00' is positioned in the middle-right area. The plan includes various doorways and windows, with dashed lines indicating hidden structures.

DIE ST. EMMERICH-PFARRKIRCHE

Geschichte

Der Stadtteil wurde 1931, zum 900. Todestag von Hl. Emmerich Heilige Emmerich-Stadt (Szentimreváros) benannt. Der Zisterzienserorden, der 1142 sein erstes Mönchskloster in Ungarn gegründet hatte, eröffnete hier 1912 eine Schule, deshalb fand er an, eine neue Pfarrei zu organisieren. Diese Pfarrei besteht seit 1923 ununterbrochen; Gyula Wälde plante dafür eine großangelegte, neo-barocke Gebäudegruppe. Zuerst entstand das Gymnasium (1929), dann war die Kirche (Weihe: 5. November 1938) aufgebaut. Der Aufbau der Residenz wurde durch den 2. Weltkrieg und die daraufkommende Verstaatlichung (1950) verhindert. Mit der gewaltigen Auflösung der Mönchsorden (1951) gelang die Betreuung der Pfarrei in die Hand der Diözese. So konnten die Zisterzienser ihr ehemaliges Eigentum erst ab 1. August 1989 zurückbekommen.

Beschreibung

Das **Tympanon** ist das Kunswerk von Béla Markup: auf ihm ist die Heilige Jungfrau mit dem Christkind im Kreis von ungarischen Heiligen zu sehen. Die Stäute des Gesims sind die Werke von József Damkó: Hl. Stephan Harding, Hl. Bernhard, Papst Eugen III. und Hl. Robert sind maßgebliche Persönlichkeiten der **Zisterzienser**. Die Gemälde des Hauptaltars stellen zwei Erscheinungen dar: den sich der heiligen Jungfrau Maria hingebenden **Hl. Emmerich**; bzw. vor ihm sind Hl. Gerhard mit dem nie erlöschenden Licht in der Hand, und über ihm die Szene der Empfehlung der heiligen Stephanskronen zu sehen. Beide sind die Werke des Malers und Graphikers István Takács.

Auf den zwei Seiten des Altarbildes befinden sich die aus Holz geschnitzten, vergoldeten, Hl. Margarete, Hl. Ladislaus, Hl. Stephan und Hl. Elisabeth darstellenden Statuen – alle aus der Werkstatt des Bildhauers Béla Markup.

Vorne, im linken Schiff wird die **Eucharistie** aufbewahrt. Das Altarbild hier [1] mit dem heiligen Herzen von Jesus [1] hat Béla Kontuly gemalt, nebenan die Hl. Anna [2] und Hl. Stephan [3] Altäre. Hier ist auch das Gemälde des Franziskus von Assisi von Pál Molnár C. zu sehen.

Im rechten Schiff auf dem **Hl. Bernhard** Altar [12] wird die Reliquie von Hl. Emmerich, aufbewahrt – die verzierte Umfassung ist das Werk der Kunstgewerbler Antal Mayer-Megyeri. Das Gemälde hat István Takács gemalt. Das Bild des nächsten Altars [11] stellt das Martyrium des **Hl. Gerhard** (Gellért) – Erzieher von Hl. Emmerich dar (Sándor Ungváry). Links und rechts die Gestalten von Hl. Georg und Hl. Martin. Auf dem letzten Altar [10] ist das Ausströmen des Heiligen Geistes zu Pfingsten zu sehen (István Takács). Nebenan befindet sich die Kopie des Bildes der Hl. Rita (Masa Feszty). Die geschnitzten Statuen – Hl. Jungfrau Maria [9], Hl. Therese von Lisieux [7], Hl. Josef [4], Hl. Anton von Padua [6] – sind die Werke von Ferenc Varga.

In der Vorhalle steht die Kopie der Hl. Emmerich Statue von Zsigmond Strobl [8]. Die Kapelle, die von hier geht und 2013 geweiht wurde, ist vom Arzt der Armen, Lajos **Battyány-Strattmann** benannt [5].

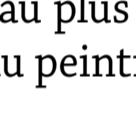
Der **Kreuzweg** aus emaillierter Zsolnay-Majolika (Antal Orbán) ist eine besondere Zierde des Kirchengebäudes.

Die an transylvanische Kirchen erinnernde, bunte **Kassettendecke** mit Blumenmuster ist der alleinstehende Entwurf des Architekten. Die in 8 Bögen geordnete Fläche zeigt die 8 Seeligkeiten. In ihrem wuchernden Garten erscheinen die Namen der 4 Evangelisten und auch die Strahlen des in Form von einer Taube dargestellten Heiligen Geistes.

Die erste **Orgel** (gebaut von der Firma Angster) hat während des Krieges schwere Wunden erlitten, die in schweren Zeiten nur teilweise geheilt werden konnten. Am Anfang der 2000er Jahre entschied sich die Pfarrei für den Bau eines neuen Instruments. Zur Zeit sind nur der Rolladen und das Rückpositiv zu hören, aber der anspruchsvolle und schöne Klang kann den Raum trotzdem füllen. Die Pläne des alten Orgelhauses waren das Werk von Gyula Wälde, die Bemalung und Vergoldung hier hat József Thén gemacht.

Die Kirche wurde zweimal, zuerst in den 1970er Jahren, später 2019–2020 renoviert. **Laus Deo!**

L'ÉGLISE SAINT-EMERIC DES CISTERCIENS DE BUDA

Histoire

Le quartier a été baptisé « Saint-Emeric » à l'occasion du 900ème anniversaire de la mort du prince Emeric (en 1931). L'ordre des Cisterciens, dont le premier monastère hongrois avait été fondé en 1142, ouvert en 1912 une école dans le quartier, et entreprit l'organisation d'une paroisse, dont l'activité n'a pas cessé depuis 1923. A la demande de l'Ordre, l'architecte Jules Wälde dessina les plans de trois grands édifices néobaroques. Le lycée fut construit en premier (1929), puis l'église (consacrée le 5 novembre 1938) tandis que le bâtiment qui devait abriter les moines ne fut jamais réalisé, en raison de la guerre puis de l'occupation soviétique. Lors de la dissolution forcée des ordres religieux (en 1951) la paroisse fut confiée à la gestion du diocèse. Ce n'est qu'à la chute du régime, à partir du 1er Août 1989, que les Cisterciens purent reprendre possession des lieux.

Description

Le **tyman** de la façade principale est l'œuvre du sculpteur Béla Markup. On y voit la Sainte Vierge et l'enfant Jésus vénérés par les saints hongrois. Les statues ornant le parapet ont été réalisées par Joseph Damkó et représentent Saint Etienne Harding, Saint Bernard, le bienheureux pape Eugène III et Saint Robert, personnages déterminants de la famille **cistercienne**.

Les tableaux de l'autel principal représentent deux apparitions: la consécration personnelle du **prince Emeric** à la Sainte Vierge en présence de l'évêque Saint Gérard portant la lumière éternelle. Le tableau plus petit au-dessus, représente l'offrande de la Sainte Couronne à Dieu. Les deux peintures sont l'œuvre du peintre et graveur Etienne Takács.

De chaque côté de l'autel, des statues en bois doré, saints de la maison Árpád – Sainte Marguerite, Saint László, Saint Etienne et Sainte Elisabeth, proviennent de l'atelier du sculpteur Béla Markup.

Dans la nef de gauche, à l'avant, l'autel abritant le **tabernacle** est orné d'une peinture du Sacré Coeur de Jésus [1], du peintre Béla Kontuly. Plus loin, on trouve l'autel de Sainte Anne [2] et Saint Etienne (de Jules Tóth) [3] à côté d'une peinture de Paul Molnár-C. représentant Saint François d'Assise.

Dans la nef de droite, l'autel de **Saint Bernard** abrite des reliques de Saint Emeric [12]. L'ornement est l'œuvre de l'artiste Antoine Megyer-Meyer. La toile est d'Etienne Takács. L'autel suivant représente le martyre de **Saint Gérard** [11], éducateur de Saint Emeric (d'Alexandre Ungváry) et de chaque côté, les figures de Saint Georges et de Saint Martin. Enfin, nous pouvons admirer le rayonnement de l'Esprit Saint et le portrait des apôtres (œuvre d'Etienne Takács) [10] aux côtés d'une copie de la Sainte Rita de Masa Feszty. Les statues de la Vierge Marie [9], de la petite Thérèse [7], de Saint Joseph [4], et de Saint Antoine de Padoue [6] ont été réalisées par François Varga.

Dans l'entrée de l'église, la statue de plâtre de Saint Emeric [8] est une copie de l'œuvre de Simon Kisfaludy Strobl. La chapelle accessible depuis le hall d'entrée, consacrée en 2013, a reçu le nom du bienheureux Dr. László **Battyány-Strattmann**, médecin des pauvres [5].

Le **chemin de croix** en émail majolique de Zsolna du sculpteur Antoine Orbán, est la parure particulière de l'édifice.

Le **plafond** en cassettes coloré et fleuri à la façon des églises protestantes de Transylvanie est une initiative unique de l'architecte pour une église catholique. L'espace arrangé en huit arcades rappelle les huit béatitudes. Dans ce jardin prolifique apparaissent les noms des quatre évangelistes et la colombe de l'Esprit Saint aux rayons lumineux.

Le premier **orgue**, réalisé par l'entreprise Angster, subit de douloureux dégâts pendant la première guerre mondiale, qui ne furent que partiellement réparés à une époque où les temps étaient difficiles. Au début des années 2000, la paroisse se décida à le remplacer. Pour l'instant seuls l'expressif et le positif fonctionnent, mais le son clair et beau de l'orgue emplit déjà tout l'espace. Le buffet classé monument historique a lui aussi été dessiné par Wälde, ses peintures et dorures sont l'œuvre de Joseph Thén.

L'église a été complètement rénovée en deux étapes, d'abord dans les années 1970 puis en 2019–2020. **Laus Deo!**

